

SEMĂNĂTORUL

REVISTĂ SĂPTĂMÂNALA

COLABORATORI: I. Adam., I. Agârbiceanu., N. N. Beldiceanu., I. Borcia., I. Boteni., Al. Doinaru., N. Dunăreanu., Elena Farago., G. Gane., Em. Gârleanu. A. Herz., Constanța Hodoș., G. Lazăr., G. M. Murgoci., G. Murnu., D. Nanu., G. Orleanu., C. Osiceanu., P. Papahagi., Ecaterina Pitiș., St. Pop., A. Popovici-Bănățeanu. Em. Protopopescu., I. Răducanu., Radu Rosetti., G. Rotică. L. Russu., C. Sandu-Aldea. I. Scurtu., I. U. Soricu., Artur Stavri., C. Teodorescu., G. Tutoveanu., G. Vâlsan., ș. a.

SUMARUL: *G. Orleanu.* — Cu prilejul unui nou volum de versuri., *D. Nanu.* — Dintr'un carnet., *N. Davidescu.* — Povestea celui ce s'a dus (poesie), *I. Sân-Georgiu.* — Despărțire (poesie), Scriitorii și drepturile femeilor (spicui), *Cronica.* — Informațiuni literare și artistice din țară și străinătate., Răspunsuri. BCU Cluj / Central University Library Cluj

---

CU PRILEJUL UNUI NOU VOLUM DE VERSURI

De mult, foarte de mult, cu mult mai înainte ca șolticăriile unora, să se întrupeze în pretențioase modele de cap de școală,— și anume pe vremea când *Literatorul* se frânsese în *Literatorul* și *Revista Literară*, — d-l Macedonski încercă să dea o nouă îndrumare poeziei române, lăsând poezia socială pe seama d-lui Stoenescu (Th. M.)

Sunt aproape 20 de ani de atunci, și totuși nu mi s'au putut șterge din minte, versurile unuia din corifei, în care se cristaliză ten-dința școlii nouă :

*'Napoi scripcari de porunceală
In cap cu Eminescu,
Ați copiat fără șfială
Pe State-Prodănescu.*

Și-apoi în corpul revistei, poezii de ale maestrului care preconiză estetica sa :

Do re mi fa sol la *)
Vesel cântați din guslă
Do re mi fa sol la
Tot apusul e roz și lilă.

E drept că d-l Macedonski a trecut mai târziu dela game la bucăți de o reală virtuozitate, și ne-a dat clasica «Noapte de Mai».

Spun toate acesteaca să dovedesc că *noua îndrumare*, nu e de azi, de ieri.

Ea se apropie de vârsta majorității și deci curând, curând, va putea fi trasă la răspundere de faptele sale.

La optsprezece ani, după legile noastre, un copil poate fi emancipat și atunci are o responsabilitate relativă, cum relativă și e și libertatea.

Deci, numai ținând socoteală de acest principiu ne putem ocupa de acei ce au fost dădăciți în «nurseria» răposatului «Literator».

Trebue să mai știm însă ca răposatul «Literator» e ca și tatăl lui Hamlet, are influența mai nefastă după moarte decât în viață.

*

De bine de rău, în mai puțin de o sută de ani, noi am izbutit a ne îngheba o literatură a noastră proprie.

Și dacă Alecsandri găngurește duios, pe când Alexandrescu este încătușat de sărăcia limbii; în schimb Eminescu pluti-vă peste veacuri chiar alături cu marii poeți contemporani.

Prin urmare, orice scriitor al nostru, rămâne în totdeauna să fie judecat dacă este anterior sau posterior lui Eminescu. Un Gr. Alexandrescu chiar, posterior lui Eminescu, ar deveni sarbăd; căci, dacă în Gr. Alexandrescu, gândirea românească începe a da colț, în Eminescu ea leagă și rodește.

Dela Eminescu încoace, scriu mulți. Armonia îmbătătoare a versului eminescian a zăpăcit mulți creeri, mulți copii; a intoxicat și la noi sufletele slabe și otrava literaturii, dacă nu tot atât cât în Franța și Belgia, a prefăcut în boemi și stâlpi de cafenele oameni cari de altfel ar fi devenit buni arendași sau chiar și buni miniștri.

Atunci, cu mult mai înainte de «*Noi vrem pământ*», tineri cari «plângeau dureri închipuie» își ziceau «Eu vreau să fiu poet!»

*) Aceleași game au fost reluate, cu oare cari becar la chee, mai zilele trecute în Falanga literară și artistică, lăsând în sufletul multora o mare nedumirire: de ce a fost așa de prigonit d-l Macedonski pentru exercițiul acelorasi game? Dar ceea ce e și mai de mirare, e că o revistă de importanța «*Vieții Românești*» unde se află un critic ca d. Ibrăileanu, poate să-și deschidă coloanele unor astfel de bucăți literare, însoțindu-le chiar de notițe elogioase.

Până chiar și d-l Vlahuță, celui mai desăvârșit discipol al lui Eminescu, i-a trebuit vreme, până să vadă că plângea dureri închiphuite, în prima sa fază.

Dacă școala d-lui Gherea, care n'a produs nici un poet de seamă, a făcut vre-un bine, a fost tocmai prin faptul că ne curățise pentru câțva timp de pesmismul de sugestie.

D-l Gherea preconiză rețete literare; aproape să ceară poeților să cânte sufragiul universal.

A fost un bine, un mare bine; unii și-au găsit vocația tocmai în chipul acesta. Nu de geaba zic Francezii că: literatura conduce departe, numai s'o știți s'o lași la timp. *)

Nu toți au avut însă norocul să se înfrupte dela masa criticului ploeștean. Cum pe vremea aceea «Convorbirile»... literare, bine înțeles, stăpâneau cultura românească, iar la «Convorbiri» stăpânea patriarhul literelor noastre, intransigentul d-l Maiorescu, apoi nu toate încercările aveau sorți să fie încurajate.

D-l Maiorescu este un om *butonat*. Așa face d-sa politică, așa face d-sa literatură. D-l Maiorescu, cel puțin literaturii noastre, nu-i cere senzație, pentru senzații mai cere și gândire.

Ce vrea să spună poetul în versurile sale și în ce chip estetic își expune gândirea? Deci *gândirea*. *Senzația* este o simțire sau de decadent sau de primitiv. Cu deosebire că senzația primitivului are ceva de animalic, pe când senzația decadentului, e supraexcitarea nervoasă a civilizatului, care în fond nu prea știe ce vrea.

*Au fond du goufre amer
Pour trouver du nouveau.*

(Baudelaire)

Este o veșnică tortură a eului.

Și acei ce nu prea știau ce vor, ar fi bătut zadarnic la ușa Convorbirilor.

O dovadă, ca să nu vorbesc decât de cei morți, nici Iuliu Săvescu, nici Ștef. Petică, nu s'au încumetat niciodată să facă pasul acesta, cu toate că în Iuliu Săvescu și în Ștef. Petică, nu sunt numai senzațiuni, mai este și o gândire, întunecată, dar este.

Ce le rămâne dar să facă tuturor celor *nechemați*, cari totuși socoteau că aveau *chemarea* și că ar fi nedreptățiți? Le rămânea un lucru le rămânea cenaclul le rămânea cercul de admirație mutuală.

*) Vezi autorul pieselor: *Zulnia Hâncu, Ștefan Hudici.*

D-l Macedonski erà disponibil. Din cauza unui gest nenorocit, cei care odinioară nu se sfiau de a-i proclamà talentul, cum au fost d-l Duiliu Zamfirescu și alții, siliți de împrejurări, sau chiar revoltați sufletește, i-au întors pur și simplu spatele. Rămânea un izolat.

Și atunci, aducându-și aminte de preceptele evangheliei, a strigat: «Lăsați pe copii să vină la mine!» Iar copiii au venit, au venit chiar mai mulți decât se așteptă vre-o dată d-l Macedonski.

La școala d-lui Macedonski, în nopțile viforoase de iarnă, au pătruns copiii în tainele simbolismului și decadentismului.

Ce s'o fi petrecut în capetele lor de «Paysans du Danube», când poetul le recita din Arthur Rimbaud :

A noir. E. blanc. I. rouge. U. Vert. O. bleu!

Ce gamă de culori în cinci note!

Unde mai pui că pentru simbolism, noi Români, avem și o superioritate asupra Francezilor, avem un plus de două vocale :

Ă pestriț și Î tricolor.

O gamă de 7 note. Intreaga formă muzicală, muzicală și policromă.

*
BCU Cluj / Central University Library Cluj

Convorbirile încredințate pe alte mâni de d-l Maiorescu, furat de politică, trăgeau să moară. Așa că nimeni nu mai veghea asupra bunului mers al literaturii noastre.

De aceea anarhia a putut să rodească chiar în sufletele multora din cei talentați.

Cultura franceză, aproape singura răspândită la noi, erà foarte prielnică pentru dezvoltarea acestei rătăcirii sufletești. Puternica dezvoltare simbolisto-instrumentalo-decadentă, nu putea rămâne fără ecou, într'o literatură cu influența unilaterală, și de unde cumpăna criticii se transportase din viața pur literară, în răsboinica viață parlamentară.

În Franța, pretind unii critici, dacă nu mă înșel chiar Ernest Charles, că alternarea acestor versuri afone uneori kilometrice și alte ori milimetrice, ar proveni mai ales din lipsa de cultură a unor scriitori, cari au luat drept tipice versurile inegale din *juxtalinearele* în care se traduceau marii poeți străini.

Dacă în Franța această rătăcire a putut prinde rădăcini, prin istorirea firească a energiei după eflorescența splendidă a romantismului, e pentru că parnasienii împrăștiați pretutindeni, închiși fiecare în turnul lor de fildeș, n'au putut avea o înrăurire obștească. Iar din Belgia o nouă

înviere literară aducea formei franceze gândirea flamandă, care în acest nou vestmânt venea ca o invazie de barbari în claritatea galică.

La noi acest nou curent era bine primit, mai ales prin faptul lipsei unei adânci culturi românești; firește mai greu era să te adâncești în cetirea cronicarilor și în descoperirea propriei tale originalități, decât să «pastișezi» atitudini și gesturi, sub care să-ți ascunzi slăbiciunea de inspirație și de gândire. Totuși din acest labirint în care douăzeci de ani spiritul «celorlalți» a orbăcit în întuneric, câte unul, primind o rază de lumină din sufletul lui propriu, a eșit la liman.

E drept că din lungă călătorie s'au pomenit oboșiți și zdrențuiți «cu sandalele rupte», dar totuși unii din ei au adus în cântecul lor reminiscențe scăpărătoare. De n'ar mai fi adus și acel noian de neologisme de prisos: *pelusă* și *cauchemar*, *etajere* și *baghete* cari se împerechează cu *tutindeni* după cum în traista bietului cerșetor se înfrățesc bucățile de cozonac, cu mămăliga!

Printre puțini, ești la lumină, și cu o involuntară posibilitate de desrobire în viitor, este Al. T. Stamatiaid despre volumul căruia voesc să spun câteva cuvinte.

II.

Poemele «*Din Trâmbițe de Aur*» ale d-lui Stamatiaid încep cu un motto-ocrotitor din Baudelaire, care nu se prea potrivește în totdeauna cu conținutul volumului: *Soyez béni mon Dieu qui donnez la souffrance* etc... ar fi fost mai nemerit cred dacă, drept zeu tutelar, ar fi apărut în fruntea cărței vreun citat din Verlaine sau Oscar Wilde bu-nioară: *Tout art est à la fois surface et symbole*.

Nu știu de ce simbolizii mai ales, și în deosebi simboliztii noștrii invocă umbra lui Baudelaire. Să fie pentru că Brunetiére a dus o postună prigonire împotriva lui? După cât știu Baudelaire avea cultul formei, avea legături cu parnasieni, iar volumul *Fleur de Mal* este dedicat lui Théophile Gauthier care în orice caz nici simbolist nici decadent nu poate fi socotit. Numai dacă d-l Stamatiaid n'o fi luat drept bune glumele unora, care își închipuesc că origina acestui fel de a versifica ar fi având vre-o legătură ascunsă și îndepărtată chiar, cu versurile lui Victor Hugo: «*Chansons des rues et des bois*».

Dar să deschidem volumul. Apocaliptic sună din Trâmbițe de aur cine? Poetul? nu!

Fecioarele nebune

Cu-obrajii ca de flăcări

Cu buze sângerate de chinul așteptărei, de dorul sărutărei,

Cu sâni ca de platră.

și-așă mai departe, pentru ca să vie mulțimea în sgomote barbare și urlete de fiară în templul adorării, pentru ca să vadă o statuă de aur scaldată de smaralde, mărgăritare negre, turcoase și opale, înche-gate prin armonii de linii de contururi, de forme adorate *nebănuite încă*.

Cu toate că această formă nebănuită încă n'are nimic nou și zadarnic poetul «chiamă mereu noi oaspeți să privească minunea neîn-trecută din templul adorării» în afară de oarecare muzicalitate în această beție de cuvinte te 'ntrebi ce vrea să zică, ce vrea să simbolizeze? Este o femeie adorată? este arta, musa? va rămâne pentru cititor totdeauna o minune ascunsă și «nebănuită încă».

Volumul e împărțit în trei. Dacă numărul trei nu e vre-un simbol, de ce această împărțire?

De sigur când am început această dare de seamă 'mi-a fost în gând să scot la iveală partea bună a poetului și din ce în ce răsfoind volumul, o paralelă mi s'a ivit în minte. Tot așa de nebulos și de sim-bolistic a început Henri de Regnier al cărui vers astăzi clasic, impecabil și lapidar e pe drumul de a-i deschide porțile Academiei Franceze; și d-l St. care în una din bucățile sale «*S'a împlinit cuvântul*» spune că:

Aș renunța în fine

La arta pentru care mi-am sugrumat iubirea

ar face bine să nu renunțe la artă, ci numai la forma în care își ex-primă arta și la neologismele de care o încarcă până la saturație.

Altfel de formă nouă își închipuia Eminescu când zicea:

Ca să torni în formă nouă, limba veche și 'nțeleaptă.

Aceasta nu este forma ci aformă și mai cu seamă că d-l St. când vrea să nu svârle praf în ochii nimănui *et ne pas épater le bourgeois* știe să ne dea versuri bine dăltuite și pe alocurea adânc inspirate, cum de pildă în «*Grădină*».

Grădina-i cucerită de farmecele firii—

Copacii se înnalță mai mândri către cer,

Plăpânde crengi se 'ndoaie și tremură în aer

Căci viața își revarsă adâncul ei mister.

.....
Departe zace tristă porțița putrezită

Iar gardul stă să cadă, acum e 'mbătrânit,

O floare,— un spin, o creangă, mai dincolo tufișul

Abia-i slujesc de cârjă că unui greu rănit.

sau în «*Templul iubirei*».

*Am ridicat un templu — minușe din minune —
Intreg este din aur și pietre nestimate*

.....
*Cu porțile de-aramă, cu treptele de-agată
Icoane pretutindeni și aceeaș în tot locul,
In miile de candeli sfios clipește focul
Parfumul de miresme te leagănă țe 'mbată*

sau în cea mai concentrată și mai ponderată din toate unde a isbutit chiar să-și exprime concepția sa morală despre viață, «*Intrebare*».

Cea mai bună poemă din volum ar fi poate, atât ca concepție cât și ca formă, *Urmează-ți zborul, te avântă*, deși pare o reminiscență din Eminescu: *De câte ori, iubito....* altoită cu altele din Iuliu C. Săvescu:

*Incet și fără suferință
Se duse sufletul la cer....*

Ce păcat însă că strofa a doua neîndemânatec alcătuită, slăbește puterea de emoție a începutului.

*Pe-o mare 'ntinsă de abise
Cu aripi negre — abia deschise
Plutește-o pasăre — ostenită
Și țipă jalnic — e rănită.
Plutește 'ntr'una peste valuri
Căci vrea s'ajungă drept la maluri
Să 'ntindă aripa rănită
Să-adoarmă dusă, e-obosită.*

E drept că poezia se ridică la urmă:

*Dar valurile-acum o poartă
Ușor, încet ca pe o moartă
Și împreună o desmiardă
Prelung, duios ca să n'o piardă,
Și-o duc departe peste ape
Și țărnul, iată-l, e aproape
Și corul îngerilor cântă
— Urmează-ți zborul te avântă.*

Deși amorfă, iarăși de relevat este «*Palate cu cele șapte coloane*», care pare că simbolizează momentul social al răscoalelor țărănești din 1907.

În țările cu literatură bătrână unde artiștii sunt istoviți și nu mai au de spus nimica nou, acolo unde emoțiunea este atât de rafinată, în cât nu-și mai găsește «cuvântul ce exprimă adevărul» unde unii încep să creadă în apariția unui al șaselea simț prin care aceste senzațiuni nelămurite își găsesc exprimarea, acolo un asemenea gen literar poate să-și găsească locul, căci el însemnează ultimul cântec de lebadă al literaturii ce va muri cu secolul și pe care nimic, nimic n'o poate înlocui.

Dar la noi slavă Domnului, nu! La noi literatura mai are încă un rol social, un rol educator, la noi ea poate să concretizeze forța de coeziune a neamului, aspirațiile noastre pentru viitor.

Dacă din nenorocire literatura a celui de al șaselea simț, rămas încă în cutele viitorului, ar prinde și la noi, ar fi o dovadă că sântem predestinați să murim înainte de vreme, — fructe în floare.

Spre fericirea noastră, însă, acestea sunt simple rătăcirii trecătoare, iar aparițiunea unor talente robuste ca : Sadoveanu, Agârbiceanu, Sandu, și mai ales Goga dovedește încă sănătatea neamului nostru, și mai dovedește că unda evoluției sale este în creștere.

Ziceam la începutul articolului că simbolismul nostru se apropie de vârsta, la care un copil cuminte poate fi emancipat. Sub pedeapsa de a rămânea sub tutelă sau de a fi prevăzut chiar și după majoritate de un consiliu judiciar, el va trebui să revie la matcă, adăpându-se la adevăratele izvoare, la clasicism de care zilnic dă dovadă că-l ignorează.

În faza în care genul de literatură «Din Trîmbițe de aur» a ajuns la noi, d-l Stamatiad poate fi considerat ca adevăratul șef de școală, loc pe care cu atâta nedreptate i-l usurpă alții. Noi îi urăm însă, să devină un bun soldat al vechii literaturi. Mijloacele nu-i lipsesc.

George Orleanu.

DINTR'UN CARNET

Arare ori îți bate ceasul împărțșirei sufletești; inima plină se deschide atunci ca o floare în răcoarea dimineții... Seninului tău lăuntric, îi e dor de seninul din afară, — și e poate numai o iluzie că afară e senin! Așa cad picurii de miere din fagurii plini, așa și cuvintele când sufletul e prea bogat pentru sine.

Ia seama însă, și teme-te de clipa împărtășirii! Aurul tău, unde-l risipești? Rămâne el tot aur acolo unde l'ai trimis, sau se schimbă în aramă vilă? E cules el cu pietate, grăunte cu grăunte, sau se vântură cu tot nisipul?

Que l'âme généreuse est facile à séduire! 1)

Șovăiești o clipă, te gândești: oare nu se fărimește o parte din energie cu fiecare destăinuire? Și atunci sufletului îi încolțește o dorință să se închidă până la contractare, până la tăcerea și răceala unei pietre de mormânt!

O nemărginită pace se lasă pe gânduri. Orice atenție dată lumii din afară, îți pare o *destrămare* a puterii tale tainice. Inchizi porțile simțirii până și unui cântec ce vine legănător de departe...

N'ai mai voi par'că să citești nici o carte frumoasă; o clipă, tot ce e frumos îți pare veșmântul unei perfidii, căci ori ce seducțiune ce bate la pragul inimei, ți-apare atunci ca un furt dibaci al sufletului.

După cum destăinuirea ta, e o înstrăinare cu propria ta voce, de tot ce e mai bun din tine, așa o admirație curată, o încântare, are în fiorul lor o nelămurită presimțire, o teamă, — nu cumvă clipa *de uitare* fericită, să fie începutul capitulării, începutul înfrângerii tale!

De ce sufletul să nu trăiască din fericirile și mângâerile lui proprii? De ce s'aștepte ce pică din raza puterii altuia? Nu e mai bun ce ai dobândit în urma liberei tale străduinți, și nu-i o creștere a tării tale când din elementele ei numai, ți-ai înjghebat, cea mai mică fericire? Arta pe care o sorbim din dărnicia altor puteri, arta care cutreeră lumea de la un capăt la altul, semănând dulcile ei *uitări de sine*, nu-i oare un disolvant ascuns al energiilor, o desființare lentă a personalităților, pentru a le topi otova, într'o masă comună, — poate ceva mai fină ca mulțimile de azi, — dar mai fluctuantă, mai lipsită de caracterul hotărît al unităților ei?

* * *

Ați auzit vreodată un discurs ținut de un notar de sat?

Inviaza culturii «pe apucate» tulbură ceva din spontaneitatea și frăgezimea primitivă a sufletului unui neam... Și cu cât cel ce se cultivă e mai puțin pregătit și mai ne-îndemânatec condus în tainele culturii, cu atât simplitatea lui îngerească, se peschimbă într'o caricatură. Intermediarii dintre cei de jos și cei de sus, sunt în deobște capetele cele mai confuze, și

*) Racine.

vai de generațiile de copii, când se rătăcește printre învățători, unul dintre cei ce-și uită limba fiindcă au tocit învățătura.... Cei simpli, se retrag mai mult din fața lor și mai timizi ca înainte se simt inferiori în naivitatea lor! Le e teamă în fața semidocșilor, să mai petreacă în voe.

Unde mai sunt la țară frumoasele seri de iarnă de odinioară!

Un unchiuș sfântos în graiul lui vioi, depănă la snoave, înconjurat de o tinerețe vioaie ca și el, sorbindu-i din ochi poveștile.... Și claca se însuflețea; la sfârșitul basmului, clocotea aerul de răsul și glumele lor... Și altul venea la rând, și pe urmă altul... Și cei ce nu spusese nimic în seara aceia, rămăneau datori pe altă seară.

Și când «talpa țării» petrecea așa, — pe la conacuri de vânatoare, în fața focului pâlpâind, nici cei cu «dare de mână» nu erau mai morhiți.

Sus și jos, fiecare în parte, și toți la olaltă, puneau în mișcare puterile vii ale sufletului, — și răsul sănătos, poezia firească eșeau ca isvorul proaspăt îmbelșugat...

Vieți cumpănite, vieți fericite!...

Acum, s'a obosit veselia în inimi, și a eșit *cartea* — o cărje a sufletului! — Nu mai povestim noi, *cartea* ne povestește toate de-a gata! Poveștile vieței, snoavele pline de haz, nu le mai auzim din glasul cald al povestitorului, nu le mai urmărim în scăpărarea ochilor lui, în atmosfera caldă a petrecerei. Nu; — *cartea* cu slovele reci, e singurul prieten al singurătății tale. Ea a înlocuit toate darurile pe cari odinioară le căutam în noi. Vrem să fim veseli? Cumpăram un stal și imobili așteptăm glumele unui actor care să ne învețe să râdem. Nici să ne întristăm nu mai putem prin noi înșine... Precum odinioară se schingiuiau animalele în cușcă, dăm trista menire unei cătegorii de oameni, să învețe cum să-și torture libertatea ființei lor, cu durerile Hecubei și ale lui Hamlet!

S'a dus spontaneitatea vieței active, și i-a luat locul viața factice a cărței.

Acea rigidă notațiune a gândirei și a simțirei — decolorat ecou, umbră ștearsă pe o pagină rece, citită în fugă, — a ucis farmecul viu al cuvântului rostit! Par'că oamenii de azi au uitat să mai vorbească, par'că plăcerea asta nu trebuie s'o cunoască decât câți-va oratori, câți-va maeștri ai șcenei; — și ce puțini știu chiar printre aceștia — să nu-i altereze firescul ei încântător! Ceialți, le-au cedat lor grija asta; se lipsesc să-și mai cunoască farmecile graiului. Iar când vor să-l stăpânească, pe câți nu-i urmăresc, până ce și în vorbire, clișeul anterior găsit, ti-

parul subjugător al formei gata! În câte vieți n'a năvălit până la co-pleșire, viața și judecata altora! Abia se mai găsesc pe sine, — și atunci ce bucurie nevinovată!

«Găsește-te pe tine însuși» îți vine să zici atâtor înstrăinați de ei înșiși... Ce i-au rătăcit? Să nu fie de vină o școală rea, și o carte rău înțeleasă? Până chiar și în unii scriitori, — mai ales acei ce s'au chel-tuit fără măsură în volume peste volume, — întâlnești acum o gândire frântă, firavă, ce abia se închiagă.

«Impărtașirea sufletului» într'o operă mai ales, — e o sfântă taină ce trebuie să-și aibă ritualul ei sărbătoresc. — D. Nanu.

POVESTEA CELUI CE S'A DUS ¹⁾

«Eu plec și pace vouă, rămâneți dar cu bine!

«Le-am spus...

... și cu toiagul de dornic pelerin,

«Plecai din lumea 'n care simții supremul chin

«De-a sta fără speranță la porțile străine.

«Din țări necercetate de nici un călător,

«Veneam la ei cu daruri de gânduri și de forță,

«Și 'n sufletu-mi, asemeni luminilor de țorță,

«Ardeau puteri ascunse de mag triumfător.

«Purtam în ochi adâncuri de ceruri legendare,

«Și 'n cuget măreția furtunelor pe mări,

«Dar ei fugeau cu groază de-albastrul altor zări,

«Privind nebuni de spaimă furtunele pe mare.

«Din tot ce le-adusesem, nimic nu culegeau

«Și 'n mintea lor cuvântul meu tainic și feeric,

«Mureă, ca o legendă pe valuri de 'ntuneric,

«Legendă ce nici unii, orbiți, n'o 'nțelegeau.

«Veneam ca o coloană măreață de lumină

«Să pun Dumnezeirea alături de ei —

«—De ei, ce omorără de mult pe Dumnezei,

«De-atunci în putrezire pe-a templelor ruină.

¹⁾ Din volumul de poezii «*La Fântâna Castaliei*» ce va apărea în curând.

«Eram din rândul falnic al marilor nebuni
 «Ce străbătând Sahare pe gloată o'nspăimântă
 «Și-a căroră voință puternică frământă
 «In calea lor talazul aprinselor furtuni.

«Trecuse însă vremea când oamenii sorbeau
 «Viața lor din cupa puterilor nebune,
 «Când toți purtau în inimi sublima viziune
 «A lucrurilor care odată le vorbeau.

În locul celor care știam cu ce putere
 «Trăitu-și-au vieața de râu clocotitor
 «Găsii acuma spectrul bolnavilor ce mor
 «Cu frunțile 'negrite de-o josnică zăcere.

«Acum o plebe neagră ardeà ca un venin
 «Pe cei-ce fug din preajma plăcerilor murdare,
 «O plebe tăvălită prin vicii — și de care
 «Imi pare că pământul și-acuma este plin!»

BCU Cluj / Central University Library Cluj

N. Davidescu.

DESPĂRȚIRE

Mă duc iubita mea, mă duc departe,
 Te părăsesc în seara asta sfântă,
 Mă duc, plângând, cu dorurile-mi moarte
 Și nu știu când ne-om mai vedea de-acuma.....

.....Iar vremea își va cerne iarăși bruma
 Și veștejite vor muri atunci
 Cum mor în toamnă florile pe lunci,
 Și-atâtea clipe dulci, de farmec pline,
 Ce vor dispăre 'n umbrele uitării.
 Atâtea visuri dalbe și senine
 Ne vor muri ascunse, părăsite.
 Atâtea basme — lumi închipuite.

*Mă duc iubita mea, mă duc departe
Cu sufletul învins de 'ndurare,
Căci o vecie pare-a ne desparte
Și nu-ți cer, vezi, măcar o sărutare
In clipa asta sfântă și curată
Când luna chiar din bolta înstelată
Ne'ndeamnă la visări și la iubire.*

*Doar îndrăznesc să-mi plec ușor genunchii
Iar mâna ta cea albă, de zăpadă
Blând ți-o ating cu buzele-mi ferbiți,
Și las acum o lacrimă să cadă
Din ochi-mi istoviți de suferinți —
Ca semn din urmă-a sfintei despărțiri;
Și tainic în tăcerea înnoptării
Acum când dorm în umbră trandafirii
Și când adorm prin ramuri, lin, zefirii
Cu glasul frîns de focu'ndurerării
Iți spun cel mai amar cuvânt: Adio!....*

Ion Sân-Giorgiu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SCRIITORII ȘI DREPTURILE FEMEILOR (Spicuiți).

«Uniunea» din Franța care luptă pentru drepturile femeilor a întrebat pe mai mulți scriitori, juriconsulți, deputați etc., de seamă, care le e părerea în lupta ce o întreprinde. Dăm în traducere răspunsurile a câtorva oameni de litere, interesante pentru că ele exprimă credințe din care au isvorit operele lor :

Nu pot decât să repet, că printre ideile de progres propuse într'o reformă electorală, acea care ar da drepturi de vot femeilor îmi pare una din cele mai legitime.

Paul Hervieu.

Sânt de părere ca femeile să poată vota singure — cu atât mai mult cu cât dacă nu votează, tot ele hotărâsc cum să se voteze.

Mai știi! poate că ar vota mai bine decât aceea care votează pentru ele.

Jules Claretie.

Se știe părerea mea cu privire la sufragiul femeilor. Femeile fiind în totalitatea lor, mai puțin sensuale, cu mult mai puțin criminale și cât se poate de mai puțin alcoolice de cât bărbații, e de ajuns: ar trebui ele să facă legile, în locul bărbaților.

Emile Faguet.

Sunt, știți foarte bine, partizan al sufragiului femeilor, după cum sunt partizanul tuturor reformelor care vor sfârși prin egalitatea civilă și politică a celor două sexe.

Știu bine că parlamentarismul nu este regimul ideal, dar nădăduesc că numele ce va eși din urnă, când vor vota femeile, va fi mai de respectat din punctul de vedere al moralității și al caracterului.

Jules Bois.

Părerea mea a rămas totdeauna aceeași. Femeea trebuie să voteze, trebuie să aleagă și să poată fi aleasă. Trebuie să ia parte la fabricarea legilor și să țină seamă de înrăurirea lor. Ea trebuie să împartă cu barbatul toate răspunderile sale civile. Trebuie să-și găsească în căsătorie desrobirea personalității și a demnității sale. Trebuie să voteze pentru că numai atunci o să i se audă glasul, pentru că numai ea va face să triumfe legile pentru ocrotirea socială a copiilor, a femeilor, a bătrânilor, și pentru ocrotirea rasei amenințată de alcoolism, sifilis și tuberculosă. Femeea trebuie să voteze pentru înființarea unei morale politice nouă, pentru că să avem în Franța și în omenirea întreagă, mai multă bunăătate, mai multă dreptate și mai mult dor de progres.

Paul Margueritte.

E greu să răspundă cine-vă cu un singur cuvânt întrebărilor Dv. Mi-ar trebui un articol mai lung; dar n'am vreme să-l scriu, iată părerea mea în puține vorbe.

Mai întâi în fața rezultatelor avute, fac o mulțime de rezerve privitoare la binefacerile sufragiul universal în condițiunile în care se practică, cel puțin, la noi în țară. Fiind dat sufragiul universal, cred că și femeile trebuie să voteze pentru că altfel aceste două cuvinte nu și au nici un rost. Universal: general, și ce însemnează un *tot întreg* când i se ia o jumătate? Și lăsând la o parte politica, eu cred că dacă ar vota femeile atunci chestiuni importante ca de pildă aceea a igienei sociale, a prostituției, a alcoolismului ar fi grabnic și minunat rezolvate, Dar încă odată nu-i de ajuns un articol ci îmi trebuie un volum întreg ca să răspund cercetărilor D-v.

Maurice Donnay.

(La Revue 15 Iunie).

CRONICA LITERARĂ

O veste bună. Prietenul și colaboratorul nostru, d-l George Orleanu a terminat traducerea tragediei lui Corneille «Le Cid» din care s'a tipărit și în «Semănătorul» o parte. Traducerea va fi dată spre reprezentare Teatrului Național. Cititorii și-au putut da seama și din «Semănătorul» și din «Conv. Critice» unde s'au publicat două acte, de minunata redare în românește a concepției corneliane.

Calitățile de traducător și de poet ale lui G. Orleanu sunt o îndestulătoare cheazășie că «Le Cid» va îmbrăcă în limba noastră vestmântul demn de dânsul. E îndeajuns de cunoscută admirabila traducere a piesei lui François Coppée «*Pentru Sceptru*» (Pour la couronne) făcută în colaborarea poetului D. Nanu, din care prima jumătate este datorită exclusiv lui Orleanu. De asemenea adaptarea sa după poetul provençal Theodor Aubanel «*Pâinea Păcatului*» (Lou Pan dou peccat) e un minunat isvod de limbă și de verșificare românească.

Bibliotecile literare se înmulțesc, ceiace dovedește că se găesc cetitori destui, deși aceștia nu deosibesc încă o traducere făcută de scriitori cunoscuți, de o alta datorită unui necunoscut. Dacă editorii și-ar da seama că e o datorie a lor, nu numai să pună la îndemâna iubitorilor de literatură scrierile de valoare ale autorilor streini, dar să le și dea într'o limbă adevărat românească și într'un stil limpede și fermecător, care să poată sta alături de original, atunci ar îndeplini și ei menirea pentru care sunt chemați. Pentru moment aceste biblioteci sunt tot un mijloc de comercializare a editorilor. *Biblioteca pentru toți* tipărește la fiecare săptămână o broșură cu traduceri grăbite, rare ori semnate de scriitorii noștrii de seamă, traduceri care adesea sunt cu totul streine de original. De sigur că dacă tra-

ducerile ar fi făcute de scriitorii atunci și ei și cititorii și editorii ar câștiga mai mult, pentru că în primul rând cititorul se va obicinui cu stilul corect și lapidar, într'o curată limbă românească, ce-l va îndrumă către scrierile originale.

Aceasta ar fi menirea bibliotecilor de popularizare.

Acum câtvă timp asemenea publicațiuni le făcea editura «Socec» sub conducerea d-lui Dragomirescu. Toate numerile purtau pe copertă numele vreunui scriitor de seamă. Astăzi o publicație menită să-ia locul și care apare în broșuri elegante putând să stea în biblioteca or și cui este publicația periodică: *Biblioteca Lumina*. Apariția ei ne bucură mult și vestim pe cititori că a apărut și No. 2 coprinzând trei din nuvelele filosofice ale lui Balzac într'o credincioasă și bună traducere datorită poetului Mândru.

Ultimul vlăstar din neamul lui Corneille, un editor al unui ziar necunoscut din provincie *Eugene Corneille* a murit în Normandia, zilele trecute, în vârstă de 47 de ani.

La Revue (15 Iunie).

În «*La crise des partis politiques en France*» se face o constatare ale daunelor ce le-a produs u-timele alegeri și se dă și o linie de conduită pe care politicianii vor trebui s'o urmeze în viitor.

«Uniunea franceză» care luptă pentru cucerirea drepturilor femeii a întrebat pe mai mulți oameni însemnați ai Franței: magistrați, jurisconsulți, deputați și literați printre care: *Hervieu, Bernștein, Jules Bois, Lucien Descaves, Maurice Donnay, Emile Faguet, Paul Margueritte*, care le e părerea. Revista publică interesantele lor răspunsuri.

O ură neîmpăcată se observă de câtvă timp în Franța împotriva Rusiei. Această ură a fost nutrită zeci de ani de cărțile

în care se zugrăvea starea poporului de sub domnia țarului, moravurile și sălbăticiile celor mari. Așa de pildă sunt romanele lui A. de Lamothé care au pătruns în cele mai depărtate orașe din Franța, pe acolo pe unde nu se citeau încă romanele lui Zola și ale lui Bourget. Descrierile cât se poate de sugestive sunt în stare să revolte spiritele cititorilor, de chinurile îngrozitoare și de viața mizerabilă îndurată de poporul ce geme sub crut.

Jehan d'Ivray termină impresiile sale din Harem, care vor apare într'un volum.

În „*Derniers Romains français*” afară de ultimul al lui *Paul Margueritte*,

Edmond Jaloux, *Claude Favrère* ni se dă o idee despre romanul inedit al lui Taine în care se simte marea influență a lui Stendhal.

Un Romancier de la vie souabe este *Hermanu Hesse* autorul romanului: *Peter Camenzind*. A. Tibal îl arată ca pe un romantic căci din toată opera lui se desprinde glorificarea geniului individual în dauna mediocrității sociale.

G. Roux. Are un interesant articol: *Comment causent les animaux*, în care ne dă anecdote pline de haz din viața animalelor.

RĂSPUNSURI

Alboin. — Asta treacă-meargă, dar ne așteptăm la poezii mai bune din partea d-tale, pentru că ai talent. Lucrează mult, înainte de a trimite «spre publicare» și mai ales caută de nu te repeți, ci încearcă să fii veșnic nou și să nu te asemeni altora.

Dușmanii despre care vorbești trebuie să fie mulți dacă au ajuns și pe-acolo, în fundul Moldovei. Trebuie să știi că și ei sunt de folos la ceva. Sunt un *stimulent*. Ca să-i sdrobești și să-i desprețuești îți încordezi puterile, și nu poate fi pe lume ceva care să-ți dea mai multă mulțumire ca tăcerea dușmanului la un moment dat. Prin tăcerea lui îți recunoaște el meritele și invidia care i se încuibă în suflet este manifestarea admirației ce o are pentru tine. Trebuie să mai știi că dușmanii îți sunt de mai mare folos ca prietenii. Aceștia te laudă, dar păcatele și cusururile nu ți le spun nici odată ca să nu te jicnească — de-aia îți sunt prieteni; dușmanul ți le spune și te poți îndrepta prin *ajutorul* lui. — h.

ABONAMENTUL ANUAL

În țară . . . . . 10 Lei

În străinătate . . . . . 12 Lei

Redacția: Str. Vântului 12. — Administrația: Str. Transilvaniei 13.

Tip. și Stabiliment de Arte Grafice G. IONESCU, București, Str. Academiei 30.

